

5

ותאמלונן באבנא וימותו: ו על מימר תרין סהדן או תלתא סהדן ותקמי' דמתתניב קמולא לא
ותקמיל על מימר סהדן קד: ו ידא דסמנא תתי ביה כשירינא למקמליה וידא דקל עמא בבתינא
ח ארוב ותקמי מניבן פתגם דסד דין בין דם דקמולין בין
דם דתמולין בין פתגם דתתניב בין פתגם דתקא מלון
דקמו לקמניבן ותקמון ותקמון לאתרא די יתקמי: ו
איתקמון ביה:

בשל המורים
בעכו"ם מאטרפס למתס: על פי שנים עדים. ס"ה כפולס לומר
דוקא מפסס ולא מפי כחכס: וימת סמט. כרשעס כחויסס נקראס
מתס: כי יפלא. ס"ה כפולס ותקומס לו' כמפולס ככד' ולין חייב

רש"י
הן שערין האמור למטה שער שעבד בו. ותרומו א לקרויך:
(1) שנים עדים או שלשה. אם מתקיימת עדות בשנים
למה פרט לך שלשה להקים שלשה שנים מה שני' עדות אחת
אף שלשה עדות אחת ב ולין נעשין וזמנין עד שיומו כולס
(מכות ו): (ח) כי יפלא. כל הפללה לשון הפללה ופרשה
שהדבר נכדל ומכוסס ג ממך: בין דם בר לדם. (ספרי)
סנהדרין פד) בין דם עמא לדם עמור: בין דין לדין.
בין דין וכאלי לדין חייב: ובין נגע לנגע. בין נגע עמא
לנגע עמור: דברי ריבות. שהיו חכמי העיר הולכים
בדבר זה מטמא וזה מטהר זה מחייב ד זה מזה:
קמל ועלית. (סנהדרין פו) תלמד שבת המקדש ה
גבוה מכל המקומות: (ט) הכהנים הלוים. הכהנים
שילאו משבע לוי: ואל השפוט אשר יהיה בימים ההם.
(ספרי) ואפי' אינו כשאר שופטים שהיו לפניו ו אהה לרין
לסמוך ח"נ כהנהלס סהס כי יפלא וחס"פ' דברי ריבות שזה מטהר וזה
סיה טין שיהס נכוס ממנו כמו שפירש"י לקמן בפסוק ויין כחפיו סכן. תוספת: ו ר"ל ולי' אפשר שלך פדס אל הסופט שליט צמיס סהס

דעת וקנים מבעלי התוספות
המובנה יס' גלה שלש האשכס יסו מקריבין: (1) לו שלש עדים. לפי שכתוב גבי דן אחרי רכוס להטות פיהם לך ככתוב גבי עדים דלן
הולגין סהס אחר סוכ חלל עדותן כטלס וכן חפילו סס מלס דוקא כטלס כלס להטות. וכונתס סיהס מתחלס להטות חלל לס שנים כסל
להטות וסחיו כדכר וחס קרוב לו ספול עמסס כדכר לא יטל עדות סהס עפני רלויסו של זס כיון של סלס סיהס מניחו להטות סלס סלס
חסלס לומר כן לס חללס שנים כטלות סל קידושין כסרס סכרי כסל קרובים כולסס כקידושין וכסס פטמיס רלויס מורי כרס סהס לומב

אבן עזרא
(ח) וסקלתם באבנים. זה חל וזה כמו באב ישרפו אותו
וזהו ובעבור שחמור והוגד לך כסתר וסמעת הדבר בגלוי
הולך לפשר את"פ שהיגד לך וסמעת לא וימתו רק ע"פ
שנים עדים: (ו) לו שלשה עדים. מקבלים עדות שנים על
דעת הגאון והנה לא פירש בתורה אם תקבל עדות השחר
והאשה ועדות חייב המת ויש אומרים חס הוא שני עדים
מכחישים שני' עדים מהמכחישים ושלשה מהאחרים וגם אנהיו
לריבוס בעל כרחנו לדברי הקבלה: (ז) יד העדים. יד כל
אחד מהעדים וכן ויקם לבב העס וריבוס כן: וכערת.
פירשתי: (ח) כי יפלא ממך דבר. עס השופט יקצר
בעבור היות עדות שנים להננות המת וזה פי' בין דם לדם
בין דם נקי לדם חייב: ומלת יפלא. כמו הפלא מה' דבר
וסס מפורס: בין דין לדין. כממון. בין נגע לנגע. כמו
פלג והכורה והכלל דברי ריבות: וקמת פירשתי כי יש כהנים שאינם
(מ) הכהנים הלויס. כאשר פירשתי כי יש כהנים שאינם
מייחוס לוי: ואל השופט. הוא המלך שכתב משנה התורה

בדיון כלומר שופלא דבר למשפט נאחד מכל הדמים ואחד מכל
במיעוט לחלי לאין מרפא ב זולו באין מרפא ויחפיו וזה לכפרים שס סאות בכפרים וכן רבים. או טמון כן דם לכל הדמים בין דין
לכל הדינים וכן כל רוב אשר יבוא אליכם מאיחוס כן דם לדם בין תורה למצוה לחוקים ומשפטים והודרתם אותם ולא יאשמו לה'.
וכפי פשוטו בין דם לדם כענין רצונות או דיני ממון או פצע וחבורה כל דברי ריבות אשר יהיו כשערך ודבר הכתוב כהנה כי כענין
המשפטים יהיו המחלוקת יותר משאר תעוראות איל דין הוקן שזה ככולס ולכך אמר ועשית על פי התורה ועל המשפט כו